

OLAYLAR VE GÖRÜŞLER

Mısır Olaylarını Değerlendirme...

Erdoğan ve Davutoğlu'nun şunu artık öğrenmeleri gerekiyor. Dış politika temel olarak ülkelerin ulusal çıkarlarına göre biçimlenir. Hele büyük güçler için herhangi bir ülkede demokrasinin gerçekleşip gerçekleşmemesi önemli değildir. Kendi devletin çıkarları önemlidir.

ALEV COŞKUN

3 Temmuz'da Mursi'nin görevden alındığından bu yana Mısır kaynıyor... Yüz binlerin, milyonların katıldığı büyük kitlesel hareketlere tanıklık ediyor. En sonunda 15 Ağustos'ta göstericilerle güvenlik güçleri çatıştı, ölü sayısı 600'e dayandı. Mısır iç savaşın eşiğine gelmiş bulunuyor.

Başbakan Erdoğan olayın tam içine girdi. Batı'ya, Birleşmiş Milletler'e sürekli çatıyor. Geçen cuma gününden itibaren de İslami kesim cuma namazı sonrası gösteriler için düğmeye basmış görünüyor. Bu harekete Başbakan'ın oğlu Bilal Erdoğan da katkıda bulunuyor.

Türk basını Mısır'daki gelişmeleri kendi ideolojik yaklaşımlarına göre değerlendiriyor.

Mursi devrilmeseydi Mısır'ın demokrasiye dönüşeceğini yazarlar bile var.

Kısaca anımsayalım, Arap Baharı sonunda Mübarek'in otoriter yönetimi devrildi. Bir kaos ortamına giderken, Müslüman Kardeşler'in (MK) aday Mursi ordunun ve ABD'nin desteğiyle bir yıl kadar önce cumhurbaşkanı seçildi.

Mursi iktidara geldiğinde, karşı karşıya olduğu sıkıntılar şöyle özetlenebilir:

24 yaşını geçen gençler arasında işsizlik oranı yüzde 40'a dayanıyordu.

Mursi bunların düzeltilmesi için uğraşmadı. Tersine, MK'nin şeriatı dayalı ideolojisini ön plana çıkardı.

Toplumun yüzde 10'unu oluşturan Hıristiyanlara güven vermedi, yargıyı şeriat söylemleri ve kurallarıyla etki altına almak istedi. Sivil toplum örgütlerini dışladı, devlette MK'lerin kadrolaşma konusunu en öncelikli bir iş olarak ele aldı.

Temelde şeriat ilkelerine dayalı bir anayasa için çalışıyordu.

Arap sosyalisti Prof. Samir Amin şöyle diyor:

“Mursi şeriatçı bir anayasa dayatarak ülkesini ve toplumu karanlık bir geleceğe doğru yönlendirmek istedi. MK'ler kendi elleriyle çizdikleri bir senaryonun kurbanı oldular. Ordu için, Mursi'yi zorla göndermek dışında bir seçenek kalmamıştı.” (Söyleşi, Aydınlık, 17.8.2013)

Değerler çatışması

Bir yanda şeri hukukun savunduğu değerler, öte yanda özgürlükçü, demokratik değerler. İşte aslında bu iki düşüncenin çatışması sonucunda milyonlar sokaklar ve meydanlara dökülmüş-

zayı görmezlikten geldi. 3 Temmuz öncesi, milyonlar meydanları dolduruyordu. Bir iç savaşta doğru gidiliyordu. Mursi ise uzlaşma yoluna gitmiyordu.

Bu noktada durum çok nazikti. Mursi seçimle işbaşına geldi, seçimleri bekleyelim, ama arada halk birbirini öldürsün denilebilir mi?

İç savaşı durdurmak, taraflar arasında böylesi bir çatışmayı engellemek, uzlaşmayı sağlamak, aslında Mursi'nin göreviydi... Ama yapmadı ya da yapamadı. Taraflar arasında uzlaşma yerine sertliğe prim verdi.

Sonunda Mursi'nin iktidara gelmesinde başat rol oynayan ordu, 3 Temmuz'da yönetime el koydu. ABD de buna destek verdi. Bu hemen hemen bizdeki 105 yıl önceki 31 Mart 1909 olayına ve Hareket Ordusu'nun Rumeli'den gelip yönetime müdahalesine benziyor. (Özgürlükler Mücadelesi Tarihimiz - Devrimin İlk Karşıtları kitabımıza bakılabilir.)

Ancak 3 Temmuz'dan 15 Ağustos'a kadar geçen 42 gün içinde karşıt gruplar meydanlarda hareketlerini sürdürdüler. En sonunda beklenen oldu. 15 Ağustos'ta sokağa çıkma yasasını dinlemeyen göstericiler ile güvenlik güçleri çatıştı. Res-

İslam İşbirliği

AKP iktidarı İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri'ni bu olaylar nedeniyle sesini çıkarmadığı için eleştiriyor. Bu, AKP'nin dünyadan ve Ortadoğu'dan gerçekten habersiz olduğunu gösteren en ilginç kanıttır.

Mısır'daki olaylara başından beri, 47 devletten oluşan İslam İşbirliği Teşkilatı hiçbir biçimde karışmıyor. En ufak bir yönlendirici etki yapmıyor. Zaten, bu 47 İslam ülkesi aralarında bir uzlaşma da sergileyemiyorlar. Neden? Özet nedeni şöyle:

Bugünkü koşullarda Arap dünyasının vazgeçilmez lider ülkesi Suudi Arabistan ve Körfez emirliklerinde toplumsal bir değişim hareketi hemen hemen olanaksızdır.

Suudi Arabistan ve Körfez emirlikleri için alttan gelecek bir sarsıntı ancak MK'lerden gelebilir. Onun için özellikle Suudi Arabistan, Mısır'daki MK hareketine karşıdır ve askeri yönetime hemen destek verdi.

Suudi Veliahı'nın ramazan mesajında bütün Ortadoğu'yu kastederek **“Aşırı uçların dini kendi bencil amaçlarına alet etmesine izin vermeyeceğiz”** biçimindeki söylemi çok ilginçtir. (E. Yıldızoğlu, Cumhuriyet, 17.07.2013)

Ulusal çıkarlar

Mısır'da kuşkusuz bir askeri darbe olmuştur. Her ülke bu darbeyi kendi ulusal çıkarları çerçevesinde değerlendiriyor. ABD, Ortadoğu'da **“ılımlı İslam”** düşüncesini öne çıkardı, bu düşünce çok önce şimdi yerine kendi emperyal çıkarlarına uygun yö-

istiktardan yana olduğunu belirtiyor.

Bu durumda Mısır konusunda, ABD, Rusya, Çin, Suudi Arabistan, Körfez ülkeleri birleşmiş oluyorlar. Bu durum yakın gelecekte Suriye'de Esad'ın pozisyonunu güçlendirecektir.

Ortadoğu lideri

İşte tüm bu gelişmelerin Sayın Erdoğan'ı çok sınırlendirdiği anlaşılıyor. Çünkü Suriye ve Mısır konusunda uyguladığı politikalarla Erdoğan mezhep esasına dayalı bir Ortadoğu gücü **“hayalet”** etti. Ama bu politika tutmadı, Erdoğan'ın Batı dünyasına ve Birleşmiş Milletler'e çatmasının arka planında bu hayallerinin çökmesi vardır.

Ama Erdoğan ve Davutoğlu'nun şunu artık öğrenmeleri gerekiyor. Dış politika temel olarak ülkelerin ulusal çıkarlarına göre biçimlenir. Hele büyük güçler için herhangi bir ülkede demokrasinin gerçekleşip gerçekleşmemesi önemli değildir. Kendi devletin çıkarları önemlidir.

Bu noktada, Türkiye neden Ortadoğu'da demokratik gelenekler açısından öndedir sorusu da önem kazanıyor.

Çünkü Türkiye'nin 200 yıllık bir özgürlükler tarihi vardır.

Çünkü, birçok **“yetmez ama evet”**çi yazarın düşüncelerinin tersine, 1923-1950 yıllarında uygulanan aydınlanma devrimleri dönemi vardır.

İşte bu nedenle ünlü siyaset bilimci M. Duverge şöyle diyor:

“1923 sonrası Türk evrimidir. Türkiye örneği basiretle uygulanmıştır. Demokrasinin ku-